

Бердянський державний педагогічний університет

Кафедра соціальних комунікацій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри

Мельникова Ю. О.
“30” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Соціологія масової комунікації
(назва навчальної дисципліни)
Спеціальність 061 Журналістика
(шифр і назва спеціальності)
Освітньо-професійна програма Журналістика
(назва освітньої програми)
Спеціалізація
(назва спеціалізації)
Факультет факультет філології та соціальних комунікацій
(назва факультету)

Бердянськ, 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціологія масової комунікації» для здобувачів вищої освіти спеціальності 061 Журналістика
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми: Журналістика

Розробники: кандидат філологічних наук, доцент Кондакова Л. О.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Журналістика» та схвалено на засіданні кафедри соціальних комунікацій

від "30" серпня 2019 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри соціальних комунікацій _____ (підпис) (Ю. О. Мельнікова)
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми _____ (підпис) (Ю. О. Мельнікова)
(прізвище та ініціали)

© БДПУ, 2019 рік
© Кондакова Л. О., 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 06 Журналістика (цифр і назва) Спеціальність 061 Журналістика (цифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 3	Освітньо-професійна програма: Журналістика	Рік підготовки	
Змістових модулів – 6		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Мова навчання: українська	Освітній ступінь: бакалавр	5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання:		Лекції	
аудиторних – 2		18 год.	4 год.
самостійної роботи студента – 4		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54 год.	82 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
		екзамен	екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40% / 60%.

для заочної форми навчання – 10% / 90%.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *Соціологія масової комунікації* є засвоєння студентами системних знань щодо соціальних теорій масової комунікації, розуміння проблем функціонування СМК у сучасному суспільстві, формування вмінь та навичок застосування методів соціологічних досліджень комунікативного процесу.

Основними завданнями вивчення дисципліни *Соціологія масової комунікації* є:

- 1) вивчення процесу масової комунікації, основних методологічних підходів до його дослідження;
- 2) застосування методів, методик та інструментарію при дослідженні масово комунікаційних явищ;
- 3) формування навичок контент-аналітичних досліджень;
- 4) дослідження шляхів підвищення ефективності комунікації.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетентності	Результати навчання
1.	Загальні	ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності	ПРЗ 1. Знає соціальні, суспільно-політичні, економічні, культурні події та процеси, явища сучасності, а також вагомі персоналії (перші особи держав, лідери думок, політичні та громадські діячі та ін.), що формують порядок денний у масово-інформаційному та масово-комунікаційному просторі. ПРУ 1. Уміє орієнтуватися в обігу сучасної вітчизняної та міжнародної інформації (персоналіях, подіях, рішеннях), оцінювати актуальність подій, використовувати відповідну термінологію.

2.	Фахові	СК 1. Здатність визначати у інформаційному потоці актуальні, соціально значущі суспільно-політичні, економічні і культурні події, процеси та явища сучасності СК 13. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави	ПРУ 2. Здатний пояснювати комунікаційні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. ПРЗ 15. Знає основні концепції, теоретичні та практичні проблеми сучасного напрямку наукових досліджень у сфері соціальних комунікацій.
----	--------	---	---

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Принципи соціології, соціологія масової комунікації як наука

Тема 1. Визначення та структура соціології.

Тема 2. Соціологія масової комунікації як наука: об'єкт, предмет, місце в системі соціологічних знань.

Тема 3. Наукові принципи соціології: історизму, соціального детермінізму, діалектичний, генетичний і структурно-соціальний.

Тема 4. Предмет соціологічної науки, об'єкт соціології.

Змістовий модуль 2. Виникнення та розвиток соціології масових комунікацій.

Тема 5. Етапи дослідження масової комунікації: протосоціологічний, власне соціологічний.

Тема 6. Концепції соціальних комунікацій.

Тема 7. Функції масової комунікації на різних рівнях.

Тема 8. Основні категорії та поняття масової комунікації.

Змістовий модуль 3. Основні елементи системи соціальних комунікацій.

Тема 9. Масова комунікація як соціальна система.

Тема 10. Сучасна система масової комунікації як взаємодія основних елементів.

Тема 11. Рольові підсистеми соціальної системи масової комунікації.

Тема 12. Складові частини соціальної системи масової комунікації.

Тема 13. Дослідження системи масових комунікацій вітчизняними вченими.

Змістовий модуль 4. Сутність і типологія соціологічного дослідження.

Тема 14. Класифікація соціологічних досліджень. Стадії соціологічних досліджень.

Тема 15. Соціологічні та соціальні дослідження, їх визначення та закономірності.

Тема 16. Види соціологічного дослідження: розвідувальне, описове, аналітичне.

Тема 17. Соціологічний експеримент як різновид дослідження.

Тема 18. Крапкове та повторне соціологічне дослідження.

Змістовий модуль 5. Структура програми соціологічного дослідження.

Тема 19. Загальні вимоги до програми соціологічного дослідження.

Тема 20. Розділи програми соціологічного дослідження: методологічний, процедурний.

Тема 21. Характеристика методів, що використовуються для збирання первинної соціологічної інформації.

Тема 22. Етапи розробки робочого плану соціологічного дослідження.

Змістовий модуль 6. Методика і техніка соціологічного дослідження.

Тема 23. Основні методи збирання соціологічної інформації та їх класифікація.

Тема 24. Особливості методики опитування: анкетування, інтерв'ювання.

Тема 25. Спостереження як сприйняття явища об'єктивної дійсності. Буденне та наукове спостереження.

Тема 26. Соціологічні дослідження аудиторії засобів масових комунікацій

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Принципи соціології, соціологія масової комунікації як наука												
Тема 1. Визначення та структура соціології	3	2	-	-	-	1	4	2	-	-	-	1
Тема 2. Соціологія масової комунікації як наука: об'єкт, предмет, місце в системі соціологічних знань	4	-	2	-	-	2	4	-	2	-	-	2
Тема 3. Наукові принципи соціології: історизму, соціального детермінізму, діалектичний, генетичний і структурно-соціальний	4	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Тема 4. Предмет соціологічної науки, об'єкт соціології	4	-	2	-	-	2	4	-	-	-	-	4

Разом за змістовим модулем 1	15	2	4	-	-	9	15	2	2	-	-	11
Змістовий модуль 2. Виникнення та розвиток соціології масових комунікацій												
Тема 5. Етапи дослідження масової комунікації: протосоціологічний, власне соціологічний	4	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 6. Концепції соціальних комунікацій	3	-	2	-	-	1	3	-	-	-	-	3
Тема 7. Функції масової комунікації на різних рівнях	4	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 8. Основні категорії та поняття масової комунікації	4	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	15	4	2	-	-	9	15	-	-	-	-	15
Усього годин за М 1	30	6	6	-	-	18	30	2	2	-	-	26
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Основні елементи системи соціальних комунікацій												
Тема 9. Масова комунікація як соціальна система	3	2	-	-	-	1	3	-	-	-	-	3
Тема 10. Сучасна система масової комунікації як взаємодія основних елементів	2	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Тема 11. Рольові підсистеми соціальної системи масової комунікації	4	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Тема 12. Складові частини соціальної системи масової комунікації	2	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Тема 13. Дослідження системи масових комунікацій вітчизняними вченими	4	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 3	15	4	2	-	-	8	15	-	-	-	-	15
Змістовий модуль 4. Сутність і типологія соціологічного дослідження												
Тема 14. Класифікація соціологічних досліджень. Стадії соціологічних досліджень	6	2	-	-	-	4	6	2	-	-	-	4
Тема 15. Соціологічні та соціальні	2	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	2

[illegible]

інтерв'ювання												
Тема 25. Спостереження як сприйняття явища об'єктивної дійсності. <u>Буденне та наукове спостереження</u>	4	-	2	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 26. Соціологічні дослідження аудиторії засобів масових комунікацій	4	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 6	15	2	4	-	-	9	15	-	-	-	-	15
Усього годин за МЗ	30	6	6	-	-	18	30	-	-	-	-	30
ПНДЗ			-	-	-							
Усього годин	90	18	18	-	-	54	90	4	4	-	-	82

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Визначення та структура соціології	2	2
2.	Етапи дослідження масової комунікації: протосоціологічний, власне соціологічний	2	-
3.	Функції масової комунікації на різних рівнях	2	-
4.	Масова комунікація як соціальна система	2	-
5.	Сучасна система масової комунікації як взаємодія основних елементів	2	-
6.	Класифікація соціологічних досліджень. Стадії соціологічних досліджень	2	2
7.	Загальні вимоги до програми соціологічного дослідження	2	-
8.	Характеристика методів, що використовуються для збирання первинної інформації	2	-
9.	Основні методи збирання соціологічної інформації та їх класифікація	2	-
Разом		18	4

5. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (двана)	Кількість годин (заочна)
1.	Соціологія масової комунікації як наука: об'єкт, предмет, місце в системі соціологічних знань	2	2
2.	Предмет соціологічної науки, об'єкт соціології	2	-
3.	Концепції соціальних комунікацій	2	-

4.	Складові частини соціальної системи масової комунікації	2	-
5.	Соціологічні та соціальні дослідження, їх визначення та закономірності	2	-
6.	Види соціологічного дослідження: розвідувальне, описове, аналітичне	2	2
7.	Розділи програми соціологічного дослідження: методологічний, процедурний	2	-
8.	Особливості методики опитування: анкетування, інтерв'ювання	2	-
9.	Спостереження як сприйняття явища об'єктивної дійсності. Буденне та наукове спостереження	2	-
Разом		18	4

6. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені планом.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Тема 1. Визначення та структура соціології	1	2
2.	Тема 2. Соціологія масової комунікації як наука: об'єкт, предмет, місце в системі соціологічних знань	2	2
3.	Тема 3. Наукові принципи соціології: історизму, соціального детермінізму, діалектичний, генетичний і структурно-соціальний	4	4
4.	Тема 4. Предмет соціологічної науки, об'єкт соціології	2	2
5.	Тема 5. Етапи дослідження масової комунікації: протосоціологічний, власне соціологічний	2	4
6.	Тема 6. Концепції соціальних комунікацій	1	4
7.	Тема 7. Функції масової комунікації на різних рівнях	2	4
8.	Тема 8. Основні категорії та поняття масової комунікації	4	4
9.	Тема 9. Масова комунікація як соціальна система	1	4
10.	Тема 10. Сучасна система масової комунікації як взаємодія основних елементів		4
11.	Тема 11. Рольові підсистеми соціальної системи масової комунікації	4	4
12.	Тема 12. Складові частини соціальної системи масової комунікації		4
13.	Тема 13. Дослідження системи масових комунікацій вітчизняними вченими	4	2
14.	Тема 14. Класифікація соціологічних досліджень. Стадії соціологічних досліджень	4	
15.	Тема 15. Соціологічні та соціальні дослідження, їх визначення та закономірності		4

16.	Тема 17. Соціологічний експеримент як різновид дослідження	2	2
17.	Тема 18. Крапкове та повторне соціологічне дослідження	3	2
18.	Тема 19. Загальні вимоги до програми соціологічного дослідження	1	3
19.	Тема 20. Розділи програми соціологічного дослідження: методологічний, процедурний		4
20.	Тема 21. Характеристика методів, що використовуються для збирання первинної соціологічної інформації	4	4
21.	Тема 22. Етапи розробки робочого плану соціологічного дослідження	4	4
22.	Тема 23. Основні методи збирання соціологічної інформації та їх класифікація	3	4
23.	Тема 24. Особливості методики опитування: анкетування, інтерв'ювання		3
24.	Тема 25. Спостереження як сприйняття явища об'єктивної дійсності. Буденне та наукове спостереження	2	4
25.	Тема 26. Соціологічні дослідження аудиторії засобів масових комунікацій	4	4
Разом		54	82

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

9. Методи навчання

Лекція, бесіда, практичні роботи, самостійна робота студентів.

10. Засоби оцінювання

Питання для самоконтролю, реферат, екзамен.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
ЗМ 1			ЗМ 2			ЗМ 3			ЗМ 4			ЗМ 5			ЗМ 6			50	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8		
2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2		

T1, T2 ... T26 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для складання, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
78-89	B		
65-77	C	добре	
58-64	D	задовільно	
50-57	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Плани лекцій.
2. Плани практичних занять.
3. Плани самостійних занять.

13. Рекомендована література
Базова

1. Горпинич О.В. Соціологія масових комунікацій та медіапланування: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій. 2018. - 255 с.
2. Личковська О.Р. Контент-аналіз текстів як соціологічний метод вивчення масової політичної комунікації. Навч.-метод. посіб.- Одеса., 2016. - С.14
3. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації / Девід Мак-Квейл / перекл. з англ. О. Вольна, Г. Сташків. - Львів: Літопис, 2010. - 583 с. - С. 13-36.
4. Практическое руководство по организации эффективной рекламной деятельности предприятия. - Б. м.: Конверсия, 2014 - Т. 1. - 2014 - 76 с.; Т. 2. - 2015. - 88 с.; Т. 4. - 2015. - 75 с.
5. Тангейт М. Медиагиганты. Крупнейшие медиакомпании выживают на рынке и борются за лидерство. - М.: Альпина Паблишер. - 2016. - 262 с.
6. Тард Габриэль. Общественное мнение и толпа: Пер. с фр. / Под ред. П. С. Когана. Изд. 2-е. - М.: ЛЕНАНД, 2015. - 208 с.

Допоміжна

1. Борисньов С. В. Соціологія комунікації // К.: Наукова думка. - 2003.
2. Головлева Е.Л. Массовые коммуникации и медиапланирование. Учебное пособие / Е.Л. Головлева. - Ростов на-Дону: Феникс, 2008.

3. Иванов В. Массовая коммуникация: Монография / В.Ф. Иванов. - Киев: Академия Украинской Прессы, Центр Свободной Прессы, 2013. - 902 с.
4. Иванов В. Основні теорії масової комунікації та журналістики: навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різуна — К.: Центр Вільної Преси, 2010. — 258 с
5. Иванов В. Соціологія масової комунікації / Валерій Иванов. - К.: 1999.
6. Інвестиційний пошук / Видання 3-є, перероблене / За заг. ред. В. Ф. Іванова, Пер. з нім. А. Баканов, В. Климченко. — Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2017. — 266 с.
7. Квіт Сергій Масові комунікації /Сергій Квіт. - К.: Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2008. - 206 с.
8. Корконосенко С. Г. (ред.) Соціологія журналістики -М.: Аспект Пресс, 2004. - 318 с.
9. Костенко Н. В., Иванов В. Ф. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики : Монографія. — К.: Центр вільної преси, 2003. — 140 с.
10. Литвинова Л. В. Організаційна культура управління державною установою: соціально-психологічний аспект. Соціальна психологія / Л. В. Литвинова // Укр. наук. журн. - 2009. - № 5 (37). - С. 136-143
11. Лубкович І. Соціальна психологія масової комунікації / Ігор Лубкович. - Львів: ПАІС, 2013. - 252 с.
12. Лубкович І. М. Соціологія і журналістика : підруч. - 2-ге вид., переробл. і доповн. / Ігор Лубкович. - Львів: ПАІС, 2009. - 232 с.
13. Науменко Т. В. Соціологія масових комунікацій в структурі соціологічного знання / Науменко Тамара Васильевна // Соціологіческие исследования — 2003. — № 10. — С. 43
14. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность): справочник словарь / В. Ильганаева. - Х.: КП «Городская типография», 2009 - 392 с.
15. Соціологія : терміни, поняття, персоналії. - К.; Львів, 2002.
16. Спеціальні та галузеві соціології / За ред. Пилипенка В. Є. - К.: Вища освіта, 2003.
17. Федатов Л. Н. Соціологія масової комунікації //К.: Наукова думка. - 2003.
18. Фінклер Ю. Соціологія і журналістика: потрібна взаємна коректність / Юрій Фінклер // Українська періодика : історія і сучасність. - Львів, 1999. - С. 259-264.
19. Халер М. Пошук і збір інформації / За заг. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль - К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2006. - 308 с.
20. Холод О. М. Комунікаційні технології / О. М. Холод. - К.: «Центр учбової літератури», 2013 - 213 с.
21. Холод О. М. Соціальні комунікації: соціо- і психолінгвістичний аналіз: навч. посіб. - 2-ге вид., доп. і перероб. - Львів: ПАІС, 2011. - 288 с.
22. Шендеровський К. Моніторинг в соціальній роботі /Костянтин Шендеровський. - К.: Главник, 2006. - 144 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ.
2. Медіатека Інституту філології та соціальних комунікацій (56208).
3. Медіатека кафедри соціальних комунікацій.